

Door de strenge winter is het aantal reigers in Nederland de afgelopen twee jaar gehalveerd. Het aantal van deze vogels is teruggelopen tot 6000 broedparen, zo blijkt uit onderzoek van SOVON, de Vereniging Samenwerkende Organisaties voor Vogelonderzoek in Nederland.

Winterschade aan vogelstand begint duidelijk te worden

Zo langzamerhand krijgt SOVON de resultaten binnen van de vogeltellingen die inzicht geven in de schade die de afgelopen strenge winter heeft toegebracht aan de vogelstand. Ook de ijsvogel, het winterkoninkje en de zeldzame roerdomp hebben door de extreme kou forse verliezen geleden.

De reigerstand is "een flinke slag togediend", aldus Siertsema van SOVON. Hij is echter niet benauwd dat het voortbestaan van deze vogel in gevaar komt. De reigerstand kan zich redelijk snel herstellen, zo verwacht hij, omdat de achteruitgang niet, zoals in het verleden, te wijten is aan een vervuild milieu. Normaal gesproken zijn het de in Nederland overwinterende reigers die het meeste succes hebben bij de voortplanting, omdat zij niet een lange en zware tocht achter de rug hebben. Maar nu zijn het vooral de trekreigers die moeten zorgen voor nakomelingen. Ook de roerdomp, een zeer schuwe reigerachtige vogel, heeft zwaar te lijden gehad van de jongste winter. Van deze vogel was vorige winter al ongeveer veertig procent omgekomen en ook in de laatste winter is er nog een fors aantal gesneuveld. Nu zijn er in het hele land niet meer dan naar schatting een honderdtal broedparen over. "Dat begint wel hard minder te worden", concludeert de SOVON-woordvoerder, die er somber aan toevoegt dat deze

vogel zich, in tegenstelling tot de reiger, niet snel herstelt. De roerdomp is een schuwe moerasvogel die veel last heeft van schaatsters in een periode dat er weinig voedsel is en de dieren baat zouden hebben bij rust, omdat ze dan minder brandstof verbruiken. Normaal gesproken schakelt deze viseter in de winter over op een menu van muizen, maar door de intensieve landbouw behoren de voor de vogel levensreddende muizenplagen tot het verleden. "Er zijn minder ruige hoeken over, waar ze zich schuil houden".

Ijsvogel

Voor het blauwe ijsvogeltje, eveneens een viseter, waren de afgelopen twee ijskoude winters dramatisch. Vijfentachtig tot negentig procent is omgekomen bij gebrek aan open water met kleine visjes. Toch zijn de vogelbeschermers niet al te somber over zijn lot, omdat de ijsvogel zich gemakkelijk herstelt. In goede jaren brengen de ouders tot liefst drie keer toe een nestje van vijf tot tien jongen groot. Dat geldt ook voor het kleine bruine vogeltje dat ten onrechte winterkoninkje heet. Dit diertje heeft sterk te lijden gehad onder de extreme koude en de stand is ongeveer gehalveerd. De winter van 1995/96 had het winter-

Blauwe reiger en roerdomp

koninkje redelijk doorstaan, maar twee keer was te veel van het goede. "Vooral in de naaldbossen is hun aantal flink afgenomen", aldus SOVON. "De situatie is niet alarmerend omdat de stand zich in twee tot drie jaar volledig kan herstellen". Ook de waterral, een vogel die lijkt op het waterhoentje, heeft het zwaar te verduren gehad, al zijn precieze cijfers nog niet bekend. Verder is opvallend dat het aantal roeken sterk is verminderd, al schrijven de vogelaars dit eerder toe aan verdroging van de bodem. Roeken zijn kraaiachtige vogels die leven van insecten en wormen uit de bodem van graslanden. Door de droogte trekken die zich dieper in de bodem terug, waardoor ze voor de vogels onbereikbaar worden met alle gevolgen van dien.

Zelfs een alleseter als de kraai is de afgelopen winter met zo'n tien procent in aantal teruggelopen. Het is niet abnormaal dat zwakke dieren in de winter sneuvelen. De resultaten van de tellingen komen dan ook aardig overeen met de verwachtingen. Dat neemt niet weg dat Sovon zich ernstig zorgen maakt over soorten als de roerdomp, die veel harder achteruitgaat dan verwacht. Bovendien gaat het hier om een soort waarmee het van jaar tot jaar slechter gaat, zonder dat er in gunstige jaren sprake is van een voorspoedig herstel.

Over het bijvoederen van vogels is de SOVON-woordvoerder kort. "Je moet er geen wonderen van verwachten, maar in een stedelijke omgeving scheelt het al gauw". Plaatselijk kun je individuele dieren, zoals mezen, meerkoeten, eenden en reigers de winter doorhelpen. Maar voor de populatie als geheel maakt het niet veel uit.

Laatste nieuws

Dit jaar is een goed jaar voor de zeldzame, wereldwijd bedreigde

kruisbekken over, wat duidt op een invasie van deze vink.

Overgenomen uit De Gooi- en Eemlander van 1 juni 1997.

Kwartelkoning Tekening: Roelf Hovinga

kwartelkoning. Met 75 roepende vogels in Oost-Groningen en vele tientallen elders is de stand veel hoger dan de laatste jaren gebruikelijk was. Kwartels zijn in sommige gebieden, o.a. Montferland, zelfs talrijk. Voorts kwamen vanaf eind juni veel